

Heemkundekring

Stad en Lande van Tholen

Secretariaat: Burg. Versluijsstraat 34, 4698 AS Oud-Vossemeer,
Tel. 0166-672872 (na 18.30 uur), e-mail: secretaris@heemkundetholen.nl

NIEUWSBRIEF

Nummer 31, januari 2012

Tweede lustrum

Het bestuur wenst alle leden een goed en bovenal gezond 2012 toe. Voor de vereniging is het een bijzonder jaar waarin we het tienjarig bestaan vieren. Dat doen we met 309 leden, dankzij 22 nieuwe aanmeldingen in 2011. Ter gelegenheid van het tweede lustrum zal er onder meer in mei/juni een foto-expositie ingericht worden in het atrium van het gemeentehuis in Tholen. Daar hoort u later meer over.

Penningmeester

Het penningmeesterschap van onze vereniging wordt momenteel waargenomen door bestuurslid Magda Geluk. Oorzaak is de ziekte van penningmeester Dieneke van Dijke, die als gevolg daarvan haar functie tijdelijk niet kan uitoefenen. Het bestuur hoopt dat Dieneke mag herstellen, zodat ze haar bestuurstaak weer kan oppakken.

Overleden

Sinds het verschijnen van de laatste nieuwsbrief zijn drie leden ons helaas ontvallen: mevrouw M. Bijl-Vaders, mevrouw M. van Andel-Deurloo en de heer P. van Belzen, alle in Tholen. We wensen de families sterkte met het verlies.

Lezing travalje

Stichting vrienden van de Travalje verzorgt op dinsdag 7 februari een lezing voor onze kring. Deze wordt gehouden in De Wellevaete in Sint-Annaland, aanvang half acht. Ook niet-leden zijn welkom, de koffie staat klaar.

De stichting stelt zich ten doel de in Zeeland nog aanwezige travaljes te behouden. In het straatbeeld houden ze het verleden levend. De stichting kan naspeuringen doen naar wanneer een travalje is geplaatst en naar de smeden die er hebben gewerkt. Een travalje, of hoefslag, werd door de hoefsmid gebruikt om paarden in te beslaan. In Tholen is er nog een te vinden op de Markt, bij de Oudelandsestraat. Ook staat een exemplaar bij streekmuseum De Meestooft in Sint-Annaland, wat momenteel gerestaureerd wordt.

Inloopdag

Onze eerstvolgende inloopdag is in Oud-Vossemeer. Op zaterdag 24 maart tussen tien en vier uur is iedereen welkom in dorps huis De Vossenkuil om er onze collectie oude foto's te bekijken, te speuren in de indexen op de akten van de burgerlijke stand, of gewoon gezellig een praatje te maken en herinneringen op te halen aan vroeger.

Excursie met hindernissen

De jaarlijkse excursie, afgelopen september, liep niet op rolletjes. Het gros van de auto's kwam op de oude Zeeuwse weg in een kilometers lange file terecht (afsluiting Vlaketunnel, en later op die middag stonden we in Goes ook nog eens extra lang voor een open brug. Het tijdschema liep dan wel in de war, maar het was een prachtige zonnige dag en wat we te zien kregen was de moeite waard. Bovendien waren er 26 deelnemers. De boerderij van Van der Meulen – nu eigendom van Het Zeeuwse Landschap – bij 's-Heer Abtskerke was een plaatje met de authentieke inrichting. Bijzonder was de tastbare stilte op een steenworp afstand van de snelweg. Bij het Ambachtscentrum in Goes was de tijd eigenlijk te kort om alles te bekijken, maar de smidse bleef speciaal voor ons wat langer open. Ons lid Nellie Hage, die er vlakbij woont, was speciaal gekomen om oude bekenden te ontmoeten. Het was een leuk weerzien.

Inloopdag (2)

In november was de halfjaarlijkse inloopdag in de recreatiezaal van De Schutse in Sint-Annaland. Vooral 's morgens was het erg rustig, maar toch kwamen er nog zo'n veertig bezoekers van buiten het zorgcentrum. Er werden slechts twaalf foto's gescand. Maar in de nasleep kreeg de fotowerkgroep nog een negentig foto's binnen en ook meldden zich twee nieuwe leden aan.

Contributie

Binnenkort valt de acceptgirokaart bij u in de bus voor de jaarcontributie 2012. De bedragen zijn al tien jaar ongewijzigd: 12 euro voor een individueel lid en 18 euro voor een gezinslidmaatschap (twee personen). Het bestuur vertrouwt erop dat ieder zijn bijdrage binnen een redelijke termijn zal betalen.

Onderwijsproject burgerlijke stand

Je hele leven staat beschreven in officiële documenten. Als je geboren wordt, als je trouwt en als je overlijdt, wordt dat bijgehouden in de akten van de burgerlijke stand. In het nieuwe onderwijsproject 'Allemaal op papier' krijgen leerlingen uit het basis- en voortgezet onderwijs uitleg over de burgerlijke stand. Via de website www.allemaaloppapier.nl wordt de burgerlijke stand behandeld aan de hand van acht thema's: namen, burgerlijke stand, Franse tijd, beroepen, leeftijden, migranten, akten en stamboom.

De website 'Allemaal op papier' laat op een overzichtelijke manier, per provincie, archiefmateriaal zien uit heel Nederland. De leerlingen oefenen hun onderzoeksvaardigheden door het zoeken in genealogische databases en het bestuderen van bronnen. Het project is bestemd voor de bovenbouw van het basisonderwijs en de eerste klassen van het voortgezet onderwijs. De leerkrachten en docenten bepalen zelf de leerroute.

Het onderwijsproject is gecoördineerd en uitgevoerd door o.m. het Zeeuws Archief.

Onderscheiding

Simon Nieuwkoop uit Tholen, destijds de initiatiefnemer voor onze heemkundekring, heeft onlangs een bijzondere onderscheiding gekregen. De Belgische ambassadeur spelde hem in zijn geboorteplaats Willemstad de versierselen op die horen bij de Kroonorde. Daarmee wordt de waardering uitgedrukt voor Simons jarenlange inzet voor de jaarlijkse herdenking van zo'n tweehonderd Belgische militairen die eind mei 1940 omkwamen toen het schip waarop ze zaten op een mijn liep en zonk op het Hollands Diep ter hoogte van Willemstad.

Genealogische dag

De werkgroep genealogie van de heemkundekring Halchterth te Halsteren zoekt mensen die hun gegevens over de familiestamboom willen exposeren. Op zaterdag 31 maart organiseert de werkgroep een genealogische dag, en daar is nog plaats voor exposanten. Deze dag duurt van tien tot vier uur, inrichten van de stand kan vanaf 9 uur. Belangstellenden kunnen zich tot 1 maart aanmelden bij de heer A. Heeffter, tel. 076-5021418 of e-mail andre@heeffter.nl, die ook verdere informatie kan verstrekken.

Natuurlijk is iedereen welkom om de genealogische dag te bezoeken. Deze wordt gehouden in het heemhuis Hof van Ram, aan de De Beeklaan 29a in Halsteren. In deze voormalige landbouwschuur is ook een grote verzameling oude voorwerpen te bewonderen.

Boekentip

Ons lid Leen Schipper tipt over een link op internet waar vrij de vier delen, als pdf, te downloaden zijn van ‘Tussen afsluitdammen en Deltadijken’, geschreven door M.P. de Bruin en M.H. Wilderom. De boeken behandelen de waterhuishouding, polders e.d. van Zeeland en er staan heel wat kaarten en tekeningen in. Te vinden op:

<http://repository.tudelft.nl/view/hydro/uuid%3A44cd334d-36d1-42c9-be5d-bdeb0b5fd8d4/>

Familienamenbank

Op de website van het Centraal Bureau voor Genealogie staat het volgende bericht:

Per 1 januari jl. is de Nederlandse Familienamenbank (NFB) van het Meertens Instituut overgedragen aan het Centraal Bureau voor Genealogie (CBG).

De Nederlandse Familienamenbank geeft informatie over de familienamen in Nederland. Hij bevat alle 314.000 namen die in 2007 bij de Gemeentelijke Basisadministratie voor Nederlanders geregistreerd waren. Van de namen met vijf of meer naamdragers geeft de website een verspreidingskaart. Daarnaast bevat de Familienamenbank ook de namen van de volkstelling van 1947, met verspreidingskaart. Bij ongeveer 100.000 namen is aanvullende informatie opgenomen, die kan bestaan uit een naamsverklaring, oude naamsvermeldingen, naamkundige en genealogische literatuurverwijzingen, genealogische links en verbindingen met naamsvarianten.

De NFB vormt een mooie en welkome aanvulling op het dienstenpakket van het CBG.

Omgekeerd beschikt het CBG over informatie die weer verrijkend voor en aanvullend op de NFB is. De NFB is (thans nog) te raadplegen via www.meertens.knaw.nl/nfb.

Oude kranten

In oude kranten zijn vaak heel interessante zaken te vinden over allerhande gebeurtenissen.

Op internet zijn ze in diverse databanken ondergebracht. Gaat u gerust eens grasduinen.

Enkele die gratis te raadplegen zijn:

www.krantenbankzeeland.nl

kranten.kb.nl

www.archiefleeuwardercourant.nl.

Bergen op Zoom in beeld

Bergen op Zoom viert dit jaar het bestaan van minstens 800 jaar stadsrechten. Voor Het Markiezenhof aanleiding om de stad van vroeger en nu letterlijk op de kaart te zetten in een nieuw fotoproject. Op de website historypin.com zijn historische foto's te zien op de kaart van vandaag. Door gebruik te maken van diverse Google applicaties, waaronder Streetview en Maps, ontstaat een digitale kaart met beeldmateriaal van vroeger en nu. Iedereen kan zijn eigen beeldmateriaal toevoegen.

Familiegeschiedenis Quakkelaar

Het Geslacht Quackelaar, een Zeeuwse familie van 1565 tot 2011. Dat is de titel van het boek dat ons lid Annemine Scheffer-Fijn heeft geschreven over de voorouders van haar moeders moeder. Het geeft een goed beeld van de ontwikkeling van een geslacht op Tholen door de eeuwen heen. Lief en leed van een familie worden erin verteld. Voor Tholenaars en hun afstammelingen zullen er veel punten van herkenning in staan. Het boek telt 200 pagina's en is rijk geïllustreerd. Het is verkrijgbaar via e-mail: aa.scheffer@upcmail.nl.

Annemine vertelt een en ander over haar onderzoek:

“Tijdens het zoeken naar mijn voorouders stuitte ik op de bijzondere achternaam van mijn oma. Ze heette Jacomina Quakkelaar. Zo startte mijn zoektocht naar de herkomst van een bijzondere achternaam.

In de weeskamerarchieven in het gemeentearchief van Tholen vond ik vele inventarissen uit 1600 en 1700 over de familie Quakkelaar. Via een ‘Staet en Inventaris’ van Querin Quackelaar uit 1615 kwam ik te weten dat ze oorspronkelijk uit Corte Venne (bij Woensdrecht) kwamen. Daarvoor moest ik naar het gemeentearchief van Bergen op Zoom. In de daar aanwezige cijnsregisters van de Raad- en Rekenkamer kwam ik in 1569 een Adriaen Janss Quackelaar tegen in Corte Venne. En ... ik vond bij toeval een kaart van rond 1600, waarop ‘Quackelaers Hooge Landen’ stond getekend, evenals de hoeve waarin ze woonden. Van de Quakkelaars waren in de Thoolse weeskamerarchieven zeer veel stukken te vinden. Het eerste dat ik onder ogen kreeg, was de ‘Staet en Inventaris’ van Querin(Crijn) Janss Quackelaar uit 1615. Hij overleed in maart 1611 en is op 23 maart 1611 in Tholen begraven. Crijn liet twee minderjarige wezen na. Uiteindelijk bleef er uit zijn nalatenschap nog 37 pond, 19 schellingen en 9 groote voor hen over.”

Querijn was de zoon van Jan Adriaens Quackelaar. Zijn broers heetten Adriaen Jans Quackelaar en Marijnus Janss Quackelaar. Adriaen had een hoeve in Oud-Vossemeer, die na zijn overlijden is verkocht. En Marijnus is in 1614 schepen van Oud-Vossemeer geweest en wordt in 1647 genoemd als weesmeester. Marijnus' zoon Huijbrecht boerde op de Gankelhoeve. En een latere Marijnus bewoonde in de achttiende eeuw de hoeve Gortzak in de Schakerloopolder.

Weer later zijn er Quakkelaars arbeider. Zoals Christoffel, die in 1832 in Tholen overleed. Zijn drie weeskinderen werden door het weeshuisbestuur naar de kolonie Frederiksoord, van de Maatschappij van Weldadigheid, in Drenthe gestuurd. Van hen bezocht Laurens de landbouwschool en zijn nageslacht draagt nu nog de naam Kwakkelaar.

In Poortvliet woonde in de tweede helft van de achttiende en het eerste kwart van de negentiende eeuw Gabriël Quakkelaar, die schoenmaker was. Hij kocht en verkocht verschillende huizen, en in 1800 ook de herberg Het Witte Paard aan de Markt. Nazaten vestigden zich onder meer in Velsen en in Goes. Gabriëls jongste kind, dochter Catharina, kreeg een buitenechtelijke zoon die ze Gabriël noemde. Deze vertrok naar Zuid-Beveland, was de overgrootvader van de samensteller van het boek en heeft ook nageslacht in Amerika. Het is allemaal te vinden in het boek, waarin zestien generaties uitgewerkt worden.